

I si en diem aconfessional?

Dij, 26/05/2016 per Carles Armengol

[Vent de cara](#)

Quin model convé a Catalunya

✘ Hi ha diferents termes per indicar les també diverses modalitats de relació dels estats moderns amb les confessions religioses. **Laïcitat i laïcisme són dels termes més utilitzats** amb aquesta finalitat, però per la seva proximitat semàntica **són fàcils de confondre o de considerar com a sinònims quan no ho són pas**. Per mirar d'explicar o exemplificar els termes també és recurrent la referència a **França, pàtria de la laïcitat i del laïcisme**. O pàtria d'una laïcitat radical esdevinguda laïcisme en alguns moments de la seva història. Un laïcisme que s'ha arribat a comportar com una autèntica religió de l'absència de religió.

El debat és viu i no tan sols aquí. Fa pocs dies, el diari catòlic francès «La Croix» publicava una [entrevista amb el Papa Francesc](#) on un del temes abordats era aquest. “*Ah, la laïcité française!*”, va exclamar Francesc durant l'entrevista. “*L'Etat ha ser laïc -afirmà Bergoglio-. Els estats confessionals acaben malament. Es quelcom que va contra la història*”. Però el Papa no passa per alt l'especificitat francesa: “*La petita crítica que jo faria a França, en aquest aspecte, és exagerar la laïcitat*”. Això suposa considerar la religió como una subcultura i no como una cultura de ple dret. Herències d'una modernitat racionalista que va tenir França com un dels seus epicentres. “*França -insisteix Francesc- hauria de fer un pas endavant al respecte per acceptar que l'obertura a la transcendència sigui un dret per a tothom*”.

El Simposi Claret del passat abril va llançar l'interrogant “**[Un nou estat laic o aconfessional?](#)**”. A l'entorn del Simposi i d'aquest interrogant hi ha hagut un debat ric i interessant sobre quin model convé a Catalunya de relació entre l'estat i les creences o religions socialment presents. Un debat que es projecta també sobre com s'hauria de reflectir aquesta qüestió en la constitució d'un Estat Català. **I si parlem de constitucions, i no d'anàlisis erudites, cal afinar en quins termes ens volem definir**. En dret, a vegades, el nom sí fa la cosa.

Laïcitat, laïcisme i estranyes afinitats entre menjacapellans i ultramuntans

La distinció entre laïcitat i laïcisme es força estesa i freqüent. A la mateixa França és un debat obert i viu com [apuntava aquí mateix](#) no fa massa. **Arreu es fa aquesta distinció? No!** A casa nostra, més fruit de la tradició aticlerical que no pas de la il·lustració, [hi ha irreductibles pels quals laïcitat i laïcisme és el mateix i les exageracions franceses són el model](#) -tot i que, insisteixo, estan en revisió a la mateixa França-. Paradoxalment, en la primera part de l'enunciat (la identitat entre laïcitat i laïcisme), **aquests laïcistes coincideixen plenament amb l'integrisme religiós** (catòlic o d'altra confessió) pel qual laïcitat, laïcisme, o qualsevol cosa que s'hi assembli, són intrínsecament perversos.

Un d'aquest irreductibles -una mica irat- [s'expressava així](#) en el Diari de Girona: “**existeix una actitud dels sectors més carques del catolicisme de voler fer diferència entre el terme «laïcitat» i el terme «laïcisme»**». Fins i tot arriben a parlar de laïcitat positiva i laïcitat negativa. D'entrada, ja és molt suposar que

*aquest tipus de gent s'atreveixin a parlar del que desconeixen". I, evidentment, una referència a França i una altra, no sé si rellevant, al seu estat anímic: "Altres persones s'atreveixen a criticar el país veí. Diuen que el laïcisme francès és el pitjor de tots. N'estic fins al capdamunt". Tanca l'article amb paraules contundents per si no havia quedat prou clar: "**Hi ha diferències entre la laïcitat i el laïcisme? Cap. Cal, però, que ni els ultramuntans, ni l'extrema dreta ens robin el significat de les paraules**".*

Precisament **un ultramuntà com [Sardà i Salvany](#) contestaria igual a la mateixa pregunta: "Diferències entre la laïcitat i el laïcisme? Cap!"**. Sí, segur que coincidirien en aquesta resposta l'articulista i el celebre integrista [Félix Sardà i Salvany](#) -l'autor d'*El liberalismo es pecado*"-, ambdós nats a [Sabadell](#), però amb cent catorze anys de diferència. Els extrems es toquen!

Fugint dels debats semàntico-ideològics

Tornant a la qüestió principal, **per evitar confusions, potser seria millor proposar per a Catalunya un estat aconfessional**, que no pas perdre'ns en les subtils, radicals o inexistents diferències entre laïcitat i laïcisme.